

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Katedra: řízení

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**FINANČNÍ PODPORY HOSPODAŘENÍ
ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU**

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Leština, CSc.

Autor:

Jitka Kalvasová

2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Finanční podpory hospodaření zemědělského podniku“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích 14. dubna 2006

.....
Kalvasová Jitka

Děkuji Ing. Janu Leštinovi, CSc. vedoucímu bakalářské práce, za rady, připomínky a konzultace. Dále děkuji pracovníkům z vybraného podniku za ochotu při poskytování informací a podkladů.

OBSAH:

1. ÚVOD	3
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	4
2.1 Hlavní instituce zajišťující dotační politiku ČR:	5
2.1.1 Podpůrné programy Ministerstva zemědělství.....	5
2.1.2 Státní zemědělský intervenční fond	5
2.1.3 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s.....	6
2.2 Přímé platby	8
2.2.1 Jednotná platba na plochu - SAPS	8
2.2.2 Národní doplňkové přímé platby	8
2.2.3 Ostatní přímé dotace (MZe a SZIF).....	9
2.3 Podpory v rámci strukturální politiky EU	9
2.3.1 SAPARD.....	9
2.3.2 OP „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	10
2.3.3 HRDP	10
2.4 Národní podpory a opatření.....	10
2.5 Podpory tržních cen	11
2.5.1 Dovožní licence.....	11
2.5.2 Vývozní subvence	11
2.5.3 Vývozní licence.....	12
3. METODIKA.....	13
3.1 Cíl práce	13
3.2 Zdroje vstupních informací.....	13
3.3 Období šetření	13
3.4 Postup práce a zpracování informací.....	14
3.5 Technika zpracování dat	15
3.6 Použité zkratky.....	16

4. VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ	17
4.1 Charakteristika zemědělského podniku "A"	17
4.2 Postup při poskytování dotací	18
4.3 Přijaté dotace podniku „A“	19
4.3.1 Přijaté dotace v roce 2003	19
4.3.2 Přijaté dotace v roce 2004	20
4.3.3 Přijaté dotace v roce 2005	21
4.4 Finanční analýza	22
4.4.1 Rentabilita celkového kapitálu	22
4.4.2 Rentabilita vlastního kapitálu	23
4.4.3 Rychlost obratu zásob	24
4.4.4 Doba obratu zásob	25
4.4.5 Rychlost obratu pohledávek	26
4.4.6 Doba obratu pohledávek	26
4.4.7 Ukazatel věřitelského rizika	27
4.4.8 Poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům (equity ratio)	27
4.4.9 Poměr celkových závazků k vlastnímu kapitálu (debt equity ratio)	28
4.4.10 Úrokové krytí	29
4.4.11 Běžná likvidita	30
4.4.12 Pohotová likvidita	30
4.4.13 Peněžní likvidita	31
4.5 Struktura nákladů	33
4.5.1 Struktura nákladů v rostlinné výrobě	34
4.5.2 Struktura nákladů v živočišné výrobě	40
5. ZÁVĚR	47
6. ABSTRAKT	50
7. SEZNAM LITERATURY	51
8. PŘÍLOHY	53

1. Úvod

Během posledních patnácti let se muselo naše hospodářství vypořádat se dvěma velkými změnami. První změnou byla restrukturalizace ekonomiky v rámci přechodu z centrálně plánovaného hospodářství na hospodářství tržně orientované. Další změnou je nedávný vstup České republiky do Evropské unie.

Tyto transformace se týkají všech tří sektorů naší ekonomiky, tzn. zemědělství, průmyslu a služeb.

V této bakalářské práci je šetřen vliv dotací na hospodaření vybraného zemědělského podniku. Podnik se nachází v bramborářské výrobní oblasti a z důvodu utajení hospodářských informací je dále označen jako podnik „A“. Za základní výchozí aspekty zemědělského podnikání lze považovat:

- do sféry zemědělství plyne velké množství finančních prostředků ze státního rozpočtu – dotace. Je nutné znát jejich disponibilní množství a je nutné vědět, jakým způsobem byly využity, pokud byly získány do podniku.
- zemědělská prvovýroba je založena na využití biologických zákonitostí, je proto poměrně málo flexibilní ve srovnání se sférami průmyslu a služeb. Tato nízká flexibilita je mimo jiné způsobena závislostí zemědělství na hospodářském roce, průběhem počasí, ale také na proměnlivosti tržního prostředí. Tato skutečnost determinuje vliv státní politiky na regulaci zemědělské sféry, a to tak, že účinek finančních prostředků vynaložených na konkrétní účely se projeví až v delším časovém horizontu.

2. Literární přehled

Výroba rozhodující měrou ovlivňuje efektivnost podniku a konkurenční schopnost jeho výrobků. Ve výrobě a při její přípravě se rozhoduje o snižování výrobních nákladů, o zkracování dodacích lhůt, o zvyšování užitečnosti výrobků a o širší sortimentu (počtu typů a variant včetně nových výrobků), které jsou v současné době považovány za hlavní konkurenční výhody podniku. Tím výroba produkuje hmotné statky, stejně jako provozní činnost podniků dopravních, bankovních, obchodních a různých dalších podniků služeb rozhodující měrou zajišťuje splnění hlavního cíle podniku v tržním hospodářství, tj. dlouhodobou maximalizaci zisku a tím zvyšování hodnoty podniku v budoucnosti (SYNEK 2003). Stejně tak zemědělské podnikatelé dodávají své výrobky do tržního prostředí a setkávají se s konkurencí.

Agrární sektor plní dvě základní funkce:

- *je výrobcem „zvláštního“ zboží = potravin* které uspokojují základní, elementární lidské potřeby. Zabezpečuje výživu obyvatelstva. Ve svém souhrnu se jedná o zboží nezastupitelné, na rozdíl od řady průmyslových výrobků, které lze charakterizovat jako zboží „zbytné“ z hlediska spotřebitele. Zabezpečení výživy obyvatelstva se týká jak kvantitativní tak i kvalitativní stránky, kdy kvalita je chápána ve smyslu nutriční skladby složení potravin, hygienické nezávadnosti a minimalizace obsahu cizorodých látek. Proto je výživová politika nedílnou součástí agrární politiky a projevuje se ve zdravotním stavu celé populace,
- *je rozhodujícím činitelem v tvorbě venkovského životního prostředí*, plní úlohu v tvorbě venkovské krajiny, při udržení kvality vod a čistoty vzduchu i při zabezpečení osídlení regionů. Zemědělská výroba je výrobou bezprostředně spojenou s přírodou, má plošnou působnost. Tím se dotýká zájmů přírodních, ekonomických i sociálních. Přispívá ke zvyšování estetické hodnoty krajiny a v marginálních/submarginálních podmínkách zmírňuje tendence k vysídlování regionů. (BEČVÁŘOVÁ 2001)

Dotace obecně mají dvě vlastnosti:

- vytvářejí transfery, které odrážejí změny v rozdělování důchodů,
- vyvolávají ekonomické náklady spojené s jejich uplatněním, a tím ovlivňují rozdíl mezi výdaji společnosti na danou dotační politiku a jeho projevem v důchodu příjemce. (BEČVÁŘOVÁ 2001).

2.1 Hlavní instituce zajišťující dotační politiku ČR:

- MZe: poskytuje podpory prostřednictvím dotací, nařízení vlády a rozpočtových opatření;
- SZIF: zajišťuje uplatnění tržních opatření společného evropského trhu v ČR;
- PGRLF: zajišťuje záruky a subvencování části úroku z úvěru.

2.1.1 Podpůrné programy Ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství každoročně uvádí podpůrné programy v „Zásadách, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 odst. 1 zákona č. 252/1997 Sb. Další formou směřování finančních podpor jsou programy legislativní úpravy vládních nařízení (příp. nařízení vlády, NV). Podrobnější členění je uvedeno v příloze 5.

2.1.2 Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen na základě Zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu ve znění pozdějších předpisů. V roce 2000 zanikl Státní fond tržní regulace a nahradil ho Státní zemědělský intervenční fond (dále jen SZIF).

SZIF je akreditovanou platební agenturou a zprostředkovatelem finanční podpory, kterou Evropská unie v rámci opatření Společné zemědělské politiky poskytuje České republice z Evropského zemědělského záručního a garančního fondu.

Fond v souladu s právními předpisy, právem Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázaná, provádí tyto činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutých dotací,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin, tyto prodává nebo jiným způsobem převádí,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí programy strukturální podpory podle zvláštního právního předpisu.

Prostřednictvím ministerstva zemědělství předkládá ministerstvu financí ve stanoveném termínu rozpočet na příslušný kalendářní rok, roční uzávěrku, včetně přehledu pohledávek a závazků, dále pak výroční zprávy o činnosti SZIFu a čerpání finančních prostředků. Při poskytování dotací má SZIF postavení orgánu veřejné správy.

Rozpočet SZIF obsahuje dotace ze státního rozpočtu ČR a ze zdrojů Evropské unie. Mezi výdaje patří: přímé platby, Horizontální plán rozvoje venkova, společná organizace trhu a marketingová podpora (www.szif.cz).

2.1.3 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s. (dále jen PGRLF), byl založen na základě usnesení vlády ČR č. 337/1993 ze dne 23. června 1993 Ministerstvem zemědělství ČR jako veřejná instituce k podpoře úvěrů poskytovaných obchodními bankami podnikům v zemědělské a lesní prvovýrobě zárukami jistiny úvěru a dotacemi úroků z bankovních úvěrů. Podporou se většinou rozumí:

- garance úvěrů,
- dotace úroků z úvěrů,
- nebo garance úvěrů i dotace úroků z úvěrů.

Podpora z PGRLF se poskytuje prostřednictvím programů zaměřených na zpřístupnění finančních zdrojů pro zahájení a rozvoj podnikání v zemědělství a lesnictví.

Hlavními důvody jeho vzniku bylo, že úvěrové a úrokové podmínky byly pro zemědělce na hranici přijatelnosti. Dosavadní úroková míra poskytovaná peněžními ústavami nebyla adekvátní dosahované rentabilitě ani u nadprůměrných zemědělských podnikatelů.

Představenstvo PGRLF tvoří zástupci Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva financí ČR a Agrární komory. Působností PGRLF dochází ke zpřístupnění úvěrů, prodloužení jejich splatnosti a k podstatnému snížení rizik za splácení úvěrů, zejména s dlouhodobější dobou splatnosti. Rizikovost návratnosti úvěrů je rozložena mezi PGRLF, peněžní ústavy a podnikatelské subjekty. Od 1. ledna 2000 se PGRLF, a.s. personálně i organizačně oddělil od Ministerstva zemědělství ČR. V dnešní době je do poskytování podpory PGRLF zapojeno přes padesát peněžních ústavů.

V roce 2004 byly poskytovány podpory prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. na základě následujících programů:

- Provoz
 - Vyrovnání úrokového zatížení
 - Překlenovací úvěry pro subjekty LFA
- Investice
 - Zemědělec
 - Zpracovatel
 - Odbytová organizace
 - Hygiena
 - Půda
- Mládí

Kromě výše uvedených programů poskytoval PGRLF, a.s. finanční podporu z vlastních zdrojů na programy:

- Založení a údržba porostů bylin pro energetické využití pěstovaných na orné půdě
- Podpora pojištění

(www.pgrlf.cz)

2.2 Přímé platby

V roce 2004 se po vstupu ČR do EU změnil systém přímých plateb a podpor vyplácených do českého zemědělství. Je postupováno podle nařízení vlády č. 144/2005 Sb. Nový systém přímých plateb vychází ze základních podmínek, které vymezil Kodaňský summit EU, a to v oblasti produkčních limitů, minimální výše přímých podpor ze zdrojů EU (u většiny komodit na počáteční úrovni 25 % podpor zemí EU 15). U přímých podpor byla vyjednána možnost jejich navýšení z národních zdrojů do dohodnuté úrovně (u většiny komodit na počáteční úroveň 55 % podpor stávajících zemí EU). Úroveň národních plateb rovněž vychází z Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU na léta 2004 až 2013 schválené usnesením vlády č. 584 ze dne 9. června 2004.

2.2.1 Jednotná platba na plochu - SAPS

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby. ČR uplatnila pro čerpání finančních prostředků z EU zjednodušený systém přímých plateb nazývaný „režim jednotné platby na plochu“ (Single Area Payment Scheme - SAPS).

2.2.2 Národní doplňkové přímé platby

Národní doplňkové přímé platby byly vypláceny ze zdrojů ČR podle nařízení vlády č. 145/2005 Sb. a výplata byla v roce 2004 provedena do doby vstupu do EU (tj. do konce dubna 2004). Platby byly zaměřeny na ty sektory, které se v kombinaci s platbami SAPS jeví jako nejvíce ohrožené, přičemž suma dorovnání pro určitý sektor nesměla překročit povolenou výši.

Z celkové částky určené pro národní doplňkové přímé platby byly vyčleněny finanční prostředky na podporu vybraných komodit rostlinné a živočišné výroby. Zbylé finanční prostředky byly přiděleny na ornou půdu.

Dorovnání bylo realizováno u následujících sektorů: chmel, osiva píce a lnu, bahnice a kozy, krávy bez tržní produkce mléka a skot. Byly to platby:

- o na ornou půdu (1.1.A);

- o chmele (1.1.B);
- o bahnice a kozy (1.1.C);
- o krávy bez tržní produkce mléka (1.1.D);
- o skot (1.1.E). Tato platba byla určena pro všechny kategorie skotu chovaných žadatelem po přepočtu na VDJ;
- o osivo píce a lnu. Platba byla vyplácena producentům na tunu vypěstovaného osiva.

2.2.3 Ostatní přímé dotace (MZe a SZIF)

Ostatní přímé platby výrobcům jednotlivých komodit v zemědělství, mimo plateb SAPS a národních doplňkových přímých plateb, jsou součástí dotací MZe a plateb SZIF.

Pro kvótový rok 2003/04 schválilo prezidium SZIF výši sazby kompenzační podpory za každý litr dodaného mléka takto:

- o pro producenty, u kterých podíl výměry jimi obhospodařovaných zemědělských pozemků, nacházejících se v méně příznivých oblastech, dosahuje alespoň 50 % celkové výměry nebo producent je ekologickým výrobcem, ve výši 0,30 Kč/l;
- o pro ostatní producenty ve výši 0,25 Kč/l.

2.3 Podpory v rámci strukturální politiky EU

2.3.1 SAPARD

Program SAPARD byl určen pro deset kandidátských zemí a napomáhal kandidátským zemím při řešení konkrétních úkolů při zavádění *acquis communautaire* vztahujícímu se ke Společné zemědělské politice, strukturálním změnám v jednotlivých zemědělských sektorech a na venkově. V souvislosti se vstupem ČR do EU v roce 2004, nebyla již v tomto roce vyhlášována žádná kola příjmu žádostí, ani kontrahovány další finanční prostředky. Uzavírání smluv bylo ukončeno k 31.12.2003. Proplácení finančních závazků ze všech kol příjmu žádostí bude pokračovat až do podzimu roku 2006.

2.3.2 OP „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“

OP Zemědělství je základní programový dokument, který byl schválen Evropskou komisí (2. července 2004) a umožňuje pro období 2004 až 2006 čerpání prostředků určených pro podporu zemědělství z fondů EU.

2.3.3 HRDP

Cílem programu HRDP je především ekonomická stabilizace zemědělského podnikání v horších přírodních podmínkách prostřednictvím programu „Méně příznivé oblasti“ (LFA) podle nařízení vlády č. 241/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů, opatření „Předčasné ukončení zemědělské činnosti“ podle nařízení vlády č. 69/2005 Sb., „Zakládání skupin výrobců“ podle nařízení vlády č. 655/2004 Sb. uplatňování principů udržitelného rozvoje v celém zemědělském sektoru prostřednictvím programů Agroenvironmentálních opatření ČR podle nařízení vlády č. 242/2004 Sb..

V roce 2004 byla v rámci HRDP realizována tři opatření a to Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálním omezením (LFA), Agroenvironmentální opatření (AEO) a opatření Lesnictví.

2.4 Národní podpory a opatření

Vstupem do EU vstoupil v platnost nový systém a nová struktura národních podpor zemědělství a venkova. Národní podpory podléhají schválení Evropskou komisí.

V komplexu národních podpor a opatření tvořily v roce 2004 i v roce 2005 největší část doplňkové přímé platby (uvedeny v kap.2.2.2). Druhou velkou skupinu podpor tvořily dotační programy poskytované na základě „Zásad“ podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Další podstatnou část národních podpor představovaly dotace úroků z úvěrů, poskytovaných prostřednictvím PGRLF v rámci jednotlivých programů PROVOZ a INVESTICE. Navíc poskytl PGRLF dotace úroků z překlenovacích úvěrů pro subjekty hospodařící v LFA.

Významnou část národních podpor a opatření tvořily v roce 2004 také opatření na řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty, daňová zvýhodnění u bionafty, úvěrové výpomoci prostřednictvím ČMZRB a dále výdaje na tzv. obecné služby, tj. výzkum, servisní činnosti, monitoring cizorodých látek, pozemkové úpravy ad.

2.5 Podpory tržních cen

Opatření v agrárním zahraničním obchodě

2.5.1 Dovožní licence

Od 1. 5. 2004 se režim uplatňování dovozních licencí řídí předpisy SZP EU vztahujícími se k regulaci obchodu s třetími zeměmi. Základními předpisy pro vydávání vývozních a dovozních licencí je Nařízení Komise (ES) č. 1291/2000, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty a nařízení vlády č. 224/2004 Sb., ze dne 14. 4. 2004, které upravuje některé podrobnosti provádění společného trhu v režimu vývozních a dovozních licencí a osvědčení pro stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.

2.5.2 Vývozní subvence

Do vstupu ČR do EU systém subvencovaných vývozů vycházel v roce 2004 (leden - duben) z řady nařízení vlády. Po vstupu do EU jsou vývozní subvence hrazeny ze zdrojů EU v souladu s pravidly jednotlivých SOT. Jsou to:

- o Subvence na vývoz výrobků z kravského mléka;
- o Subvence na vývoz jatečných býků a hovězího masa;
- o Subvencované vývozy jatečných prasat, selat a vepřového masa;
- o Subvence při vývozu bramborového škrobu;
- o Subvence při vývozu sladu;
- o Vývozní subvence na zpracované výrobky;
- o Vývozní subvence na nezpracované výrobky.

2.5.3 Vývozní licence

Nařízením vlády č. 61/2004 Sb. ze dne 4. 2. 2004 a s účinností od 13. 2. 2004 do 30. 4. 2004 byla pro vývoz stanoveného množství vybraných obilovin a výrobků z obilovin vyžadována neautomatická licence. Po vstupu ČR do EU se uplatňují vývozní licence v souladu s pravidly EU vztahujícími se k regulaci obchodu s třetími zeměmi.

3. Metodika

3.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je posouzení finančních podpor hospodaření v zemědělském podniku.

3.2 Zdroje vstupních informací

K naplnění cíle bakalářské práce byl vybrán zemědělský podnik v bramborářské výrobní oblasti s konvenční rostlinnou a živočišnou výrobou s výměrem od 2 100 do 2 200 hektarů zemědělské půdy a chovem krav s kombinovanou užitkovostí. Rostlinná produkce je určena na prodej a jako krmivo pro skot. Celá živočišná produkce je určena na prodej.

Vstupní informace byly pořízeny z tohoto zemědělského podniku označeného jako „A“ (označení „A“ je z důvodu utajení podnikových informací).

Dále byly informace získány i z internetových stránek. Jednalo se o internetové stránky Ministerstva zemědělství ČR (www.mze.cz), Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky v Praze (www.vuze.cz), a dále internetové stránky Státního zemědělského intervenčního fondu (www.szif.cz) a Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (www.pgrlf.cz).

Informace a pokyny pro dotační tituly jednotná platba na plochu a výše doplňkové platby na plochu k jednotné platbě na plochu byly získány z Příručky pro žadatele jednotná platba na plochu (SAPS), doplňková platba k jednotné platbě na plochu (TOP-UP) a podpora méně příznivých oblastí a oblastí s environmentálními (ekologickým) omezeními (LFA).

3.3 Období šetření

Zhodnocení vybraných podpor zemědělského podnikání ve zvoleném podniku bylo prováděno v období od 1.1.2003 do 31.12.2005.

Vlastní zpracování bylo provedeno na zemědělském subjektu hospodařícím v Jihočeském kraji, který vznikl 1. ledna 1975 (identifikace subjektu je z důvodu utajení záměrně vynechána).

Informace z účetnictví podniku byly poskytnuty za hospodářské roky 2003 - 2005. Zemědělské družstvo má hospodářský rok stejný jak účetní, tzn. od 1. ledna do 31. prosince.

3.4 Postup práce a zpracování informací

Informace získané od vedení podniku za rok 2003 – 2005:

- a) celková výměra podnikem obhospodařovaných polí,
- b) výměra jednotlivých plodin,
- c) průměrný výnos jednotlivých plodin zastoupených v osevním postupu,
- d) prodeje v rostlinné výrobě,
- e) průměrné stavy podnikem chovaných zvířat,
- f) produkce živočišné výroby,
- g) prodeje v živočišné výrobě.

Získané účetní výkazy:

Výkazy zisku a Ztrát, Rozvahy a peněžní toky (Cash flow) k 31. 12. 2003, k 31. 12. 2004 a 31. 12. 2005.

Finanční analýza podniku podle VALACHA (1999)

1. Analýza. rentability

1.1. Rentabilita celkového kapitálu

$$RCK = \frac{Z}{CA}$$

1.2. Rentabilita vlastního kapitálu

$$RVK = \frac{Z}{VK}$$

2. Ukazatele aktivity (obratu)

$$\text{Rychlost obratu zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}$$

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Celkové.náklady} / 365} \quad \text{nebo} \quad \frac{365}{\text{Obratovost.zásob}}$$

$$\text{Rychlost obratu pohledávek} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Pohledávky}}$$

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Pohledávky}}{\text{Tržby} / 365} \quad \text{nebo} \quad \frac{365}{\text{Obratovost.pohledávek}}$$

3. Analýza zadluženosti

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{celkové.závazky}}{\text{celková.aktiva}}$$

$$\text{Poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům} = \frac{\text{vlastní.kapitál}}{\text{celková.aktiva}}$$

$$\text{Poměr celkových závazků k vlastnímu kapitálu} = \frac{\text{celkové.závazky}}{\text{vlastní.kapitál}}$$

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{zisk(před.úroky.a.zdaněním)}}{\text{celkový.úrok}}$$

4. Analýza likvidity

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná.aktiva}}{\text{krátkodobé.závazky}}$$

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná.aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé.závazky}}$$

$$\text{Peněžní likvidita} = \frac{\text{finanční.majetek}}{\text{krátkodobé.závazky}}$$

Za směrné hodnoty byly použity hodnoty uvedené VALACHEM (1999).

3.5 Technika zpracování dat

Základní informace z podniku byly hodnoceny běžnými statistickými metodami. Jejich výsledky jsou uspořádány do tabulek a grafů. Technické zpracování bakalářské práce bylo provedeno v prostředí Microsoft Word a Microsoft Excel.

3.6 Použité zkratky

AEO	Agroenvironmentální opatření
B	bramborářská oblast
CA	celková aktiva
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
DNHM	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EU	Evropská unie
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
KD	krmné dny
LFA	less favoured areas (méně příznivé oblasti)
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MZe ČR	Ministerstvo zemědělství České republiky
OP	operační program
PGRLF, a.s.	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, akciová společnost
RCK	rentabilita celkového kapitálu
RVK	rentabilita vlastního kapitálu
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální akční program pro předvstupní pomoc v oblasti zemědělství a rozvoje venkova)
SAPS	Single Area Payment Scheme (jednotná platba na plochu)
SPS	platba na podnik
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
TOP-UP	národní doplňková platba
TTP	trvalé travní porosty
VDJ	velká dobytčí jednotka
VK	vlastní kapitál
Z	zisk po zdanění
ZA-PÚ	Zemědělská agentura – Pozemkový úřad

4. Vlastní zpracování

4.1 Charakteristika zemědělského podniku "A"

S cílem zajistit lepší formy hospodaření cestou kooperace, koncentrace a specializace, bylo přistoupeno v roce 1972 k ustavení kooperačního seskupení, které sdružovalo 4 závody. S platností od 1. ledna 1975 byl utvořen ze stávajících 4 zemědělských závodů jeden ekonomický celek.

Celková výměra zemědělské půdy u těchto závodů představovala 3004 ha, z toho orné půdy 2584 ha, 483 ha lesní a 133 ha ostatní půdy. Mělo 511 členů, z toho 327 činných. Byly vytvořeny 2 střediska výroby.

V současné době je účetní jednotka zemědělským družstvem, které provozuje v rozhodující míře rostlinnou a živočišnou výrobu.

Tabulka 1

V letech 2003 – 2005 byla rostlinná výroba zajišťována na této zemědělské půdě (v ha)

Rok	2003	2004	2005
Orná půda	1 918	1 891	1 879
Trvale travní porosty	244	237	226
Celkem zem. půda	2 162	2 128	2 105

Podnik hospodaří v průměru na výměře 2 132 ha zemědělské půdy, z toho 1896 ha orné půdy a 236 ha trvalých travních porostů (11 % z celkové zemědělské půdy). Nadmořská výška sledovaného zemědělského podniku, na kterém obhospodařuje zemědělskou půdu se pohybuje v rozmezí od 480 do 570 metrů nad mořem.

Tabulka 2

Živočišná výroba byla zajišťována těmito průměrnými stavy zvířat (ks)

Rok	2003	2004	2005
SKOT celkem	2 169	2 114	2 072
<i>z toho:</i>			
krávy	798	821	830
jalovice	355	317	310
vysokobřezí jalovice	165	131	85
býci žír	326	274	249
telata	525	554	598
PRASATA celkem	480	392	385
<i>z toho:</i>			
prasnice	40	39	38
prasničky chovné	16	13	12
prasata žír	247	197	187
kanec	2	2	2
selata	175	141	141

V živočišné výrobě se podnik věnuje chovu skotu a zejména pak výrobě mléka. Okrajově i chovem prasat. Průměrný stav skotu je asi 2 118 kusů, z toho 816 krav. Jak vyplývá z tabulky 2 stavy krav a telat mají rostoucí trend i přesto, že celkový stav skotu má klesající tendenci. Stav prasat má klesající trend. Důvodem snižování stavů může být fakt, že náklady na jejich chov jsou dlouhodobě vyšší, než tržby z jejich prodeje.

4.2 Postup při poskytování dotací

1. Žádosti o dotaci se podávají samostatně za každý dotační program a za každý předmět dotace, resp. za každou sazbu předmětu daně na příslušném pracovišti odboru Zemědělské agentury - Pozemkového úřadu (ZA - PÚ) dle místa podnikání (u právnické osoby) a dle trvalého bydliště (u fyzické osoby), a to do stanoveného termínu podání žádosti o dotace se všemi požadovanými doklady (identifikační údaje, čestné prohlášení, mapy, atd.).
2. Podpory se poskytnou, jestliže žádost i žadatel splňují podmínky a lhůty stanovené "Zásadami", žádosti se projednávají v pořadí, v jakém byly zaregistrovány na pracovišti Zemědělské agentury.

3. MZe ČR poskytne podporu vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace, které obsahuje:
 - o označení příjemce dotace;
 - o účel, na který je dotace poskytována;
 - o výši dotace;
 - o podmínky použití dotace.
4. Poskytnuté podpory se účtují v souladu se směrnou účtovou osnovou a účetními metodami.
5. Kontrolní orgány MZe ČR, popř. MF ČR mohou provést kontrolu dodržování „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor“. Kontroly mohou též provádět příslušné orgány EU. Předmětem kontroly je zejména správnost údajů uvedených v žádosti a plnění účelu na který byla dotace poskytnuta. Kontrola může být prováděna ode dne podání žádosti, MZe ČR oznámí příjemci čas a místo provedení kontroly.

4.3 Přijaté dotace podniku „A“

4.3.1 Přijaté dotace v roce 2003

Tabulka 3

Přidělené dotace podniku „A“ v roce 2003

Obdržené dotace	v tis. Kč
2.(2.A.a., 2.A.b., 2.A.d., 2.A.e., 2.A.f.) Udrž. a zlepšování GP hospodářských zvířat a rostlin	85
2.C. Podpora zlepšování zdravotního stavu polních plodin	221
8. Nákazový fond a dotace zemědělského pojištění	174
Zmírnění škod na plochách ozimých osevů roku 2002 v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek	1 904
Podpora orné půdy neuvedené do klidu (kompenzační podpora)	1 822
Podpora orné půdy uvedené do klidu (finanční podpora)	483
B.1. Program pomoci k podpoře méně příznivých oblastí	49
B.6. Podpora vápnění	74
Vrácení spotřební daně	1 013
Podpory investičního charakteru (program C.2.)	1 748
Podpory provozního charakteru (program C.1., C.3., C.4.)	59
Kompenzační platba mléko (SZIF)	862
Dotace na povodně (Mze)	700
Obdržené dotace celkem	9 194

V roce 2003 obdrželo družstvo „A“ dotace v celkové výši 9 194 tis. Kč. Nejvyššími položkami byly dotace na „Zmírnění škod na plochách ozimých osevů roku 2002 v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek“ (21 % ze všech obdržených dotací), kompenzační platba „Podpora orné půdy neuvedené do klidu“ (20 %), Podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. (19 %) a Vrácení spotřební daně za „Zelenou naftu“ a „Topný olej“ (11 %).

4.3.2 Přijaté dotace v roce 2004

Tabulka 4

Přidělené dotace podniku „A“ v roce 2004

Obdržené dotace	v tis. Kč
Kompenzační platba na mléko	334
Přímé platby (jednotné platby na plochu SAPS)	3 870
méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními opatřeními	108
agroenvironmentální opatření	917
1.1.A. Orná půda	2 794
1.1.E. Skot	1 357
2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	76
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	78
8. Nákazový fond (8.A., 8.B.)	392
PGRLF, a.s.	1 447
Podpora pojištění	205
Vrácení spotřební daně při nákupu nafty a bionafty (tzv. „zelená nafta“)	1 425
Obdržené dotace celkem	13 003

V roce 2004 obdrželo družstvo „A“ dotace v celkové výši 13 003 tis. Kč. Důvodem vzrůstu o téměř 4 mil. Kč byl jistě vstup České republiky do Evropské unie a tím i přístup k jejím podporám. Nejvyššími položkami byly dotace SAPS – jednotná platba na plochu (tvořila 30 % všech obdržených dotací), Národní doplňkové platby TOP-UP (Orná půda a skot 32 %), Podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. (13 %) a Vrácení spotřební daně za „Zelenou naftu“ (11 %).

4.3.3 Přijaté dotace v roce 2005

Tabulka 5

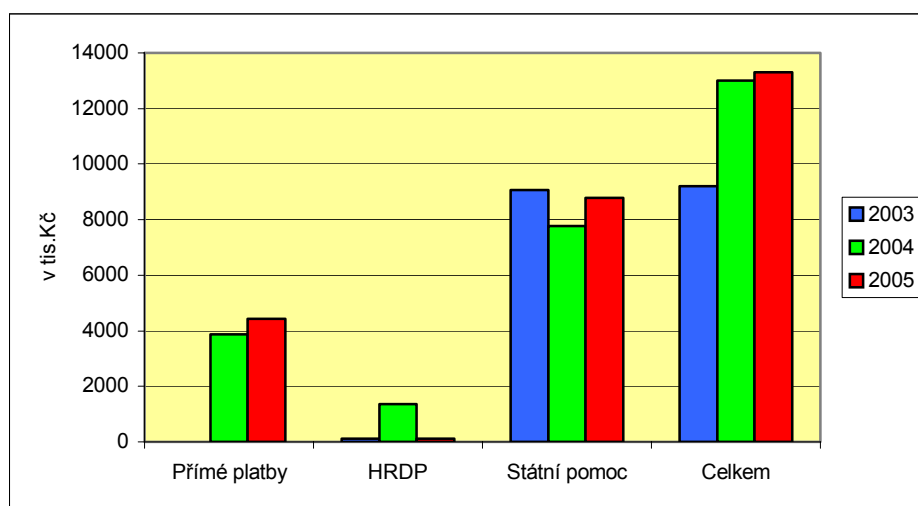
Přidělené dotace podniku „A“ v roce 2005

Obdržené dotace	v tis. Kč
2. Přímé platby (jednotné platby na plochu SAPS) méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními opatřeními	4 424
1.1.A. Orná půda	2 765
1.1.E. Skot	3 045
2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	63
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin 3.a), 3.b), 3.c), 3.d), 3.e), 3.f)	47
8. Nákazový fond (8.A., 8.B.)	348
9. Poradenství a vzdělávání (9.A., 9.E., 9.F., 9.G.)	50
PGRLF, a.s.	1 287
Vrácení spotřební daně při nákupu nafty a bionafty (tzv. „zelená nafta“)	1 171
Obdržené dotace celkem	13 317

V roce 2005 obdrželo družstvo „A“ dotace v celkové výši 13 317 tis. Kč. Nejvyššími položkami byly opět dotace SAPS – jednotná platba na plochu (tvořila 33 % všech obdržovaných dotací), Národní doplňkové platby TOP-UP (Orná půda a skot 44 %), Podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. (10 %) a Vrácení spotřební daně za „Zelenou naftu“ a „Topný olej“ (9 %).

Graf 1

Přijaté podpory v letech 2003 - 2005

4.4 Finanční analýza

Finanční analýza je podle VALACHA (1999) oblast, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku, neboť zajišťuje zpětnou vazbu mezi předpokládaným efektem řídicích rozhodnutí a skutečností.

Účelem a smyslem finanční analýzy je provést, s pomocí speciálních metodických prostředků, diagnózu finančního hospodaření podniku, podchytit všechny jeho složky, případně při podrobnější analýze zhodnotit blíže některou ze složek finančního hospodaření. Jedná se například o analýzu rentability, analýzu zadluženosti, analýzu likvidity apod. Uspokojivá finanční situace se v anglosaské literatuře často označuje pojmem „finanční zdraví“ podniku (financial health). Za finančně zdravý podnik je možné považovat takový podnik, který je v danou chvíli i perspektivně schopen naplňovat smysl své existence.

Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele. Jsou formou číselného vztahu, do kterého jsou uváděny finančně – účetní informace. Poměrové ukazatele se běžně vypočítávají vydělením jedné položky (skupinou položek) jinou položkou (skupinou položek) uvedenou ve výkazech, mezi nimiž existují co do obsahu určité souvislosti.

Pro potřebu výpočtu vybraných ukazatelů finanční analýzy dle VALACHA (1999) jsou uvedeny potřebné údaje z výkazů Rozvaha a Výkaz zisku a ztráty.

4.4.1 Rentabilita celkového kapitálu

Rentabilita celkového kapitálu je součástí analýzy rentability a vyjadřuje celkovou efektivnost podniku, resp. produkční sílu. Vypočítáme ji tak, že vydělíme zisk po zdanění celkovými aktivy.

Tabulka 6

Rentabilita celkového kapitálu bez dotací (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Zisk po zdanění	- 17 012	- 12 276	- 14 664
Celková aktiva	164 947	167 164	164 101
Rentabilita CK (%)	- 10,31	- 7,34	- 8,94

Rentabilita vloženého kapitálu za situace, kdy podnik neobdržel finanční podporu, má ve všech třech letech zápornou hodnotu. V roce 2003 byla hodnota až na - 10,31 %, v roce 2004 vzrostla na - 7,34 %, ale v roce 2005 opět klesla na hodnotu - 8,94 %. Výsledné hodnoty podniku vypovídají o tom, že bez těchto finančních podpor by podnik nebyl schopen vytvářet nové zdroje, nebyl by schopen dosahovat zisku. Reprodukce vloženého kapitálu není dostatečná a podnik by bez finančních podpor nemohl dlouhodobě existovat.

Tabulka 7

Rentabilita celkového kapitálu s přidělenými dotacemi (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Zisk po zdanění	- 7 818	727	- 1 347
Celková aktiva	164 947	167 164	164 101
Rentabilita CK (%)	- 4,74	0,43	- 0,82

Celkově vložený kapitál se nepodařil zhodnotit ani s přidělenými prostředky. V roce 2003 činila rentabilita - 4,74 %, v roce 2004 se podařilo rentabilitu zvýšit, avšak pouze na 0,43 % a v roce 2005 opět klesla na - 0,82 %. I když rentabilita s přidělenými dotacemi nebyla v roce 2003 a 2005 kladná, můžeme říci, že podnik je schopen se s touto ztrátou lépe vyrovnat pokud má finanční podpory.

4.4.2 Rentabilita vlastního kapitálu

Rentabilita vlastního kapitálu je také součástí analýzy rentability a vyjadřuje výnosnost kapitálu vloženého akcionáři. Tento ukazatel je definován jako poměr čistého zisku po zdanění a vlastního kapitálu.

Tabulka 8

Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Zisk po zdanění	- 17 012	- 12 276	- 14 664
Vlastní kapitál	79 146	77 983	77 358
Rentabilita VK (%)	- 21,49	- 15,74	- 18,96

Rentabilita vlastního kapitálu počítaná se ziskem sníženým o hodnotu dotace je během všech třech let záporná. Vypočtené hodnoty vypovídají o tom, že pokud by podnik neobdržel finanční podporu, nebyl by schopen zhodnotit vlastní kapitál.

Tabulka 9

Rentabilita vlastního kapitálu s přidělenými dotacemi (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Zisk po zdanění	- 7 818	727	- 1 347
Vlastní kapitál	79 146	77 983	77 358
Rentabilita VK (%)	- 9,88	0,93	- 1,74

Rentabilita vlastního kapitálu s přidělenými dotacemi dosahovala v roce 2003 hodnoty - 9,88 %, v roce 2004 vzrostla na 0,93 % a v roce 2005 opět poklesla na - 1,74 %. Pro lepší vyhodnocení výsledků rentability vlastního kapitálu se používá srovnání s běžnou úrokovou mírou z vkladů. Tuto běžnou úrokovou míru lze považovat za minimální rentabilitu, které by mělo družstvo dosahovat. Z vypočtených údajů lze konstatovat, že podnik vykazuje mnohem nižší rentabilitu vlastního kapitálu, než je běžná úroková míra z vkladů. Z uvedeného vyplývá, že podnik může mít problémy s úhradou získaných úvěrů a úroků, jež z nich plyne.

4.4.3 Rychlost obratu zásob

Rychlost obratu zásob je součástí ukazatelů aktivity a je definována jako poměr tržeb a průměrného stavu zásob všeho druhu. Výsledkem výpočtu je absolutní číslo, které znamená počet obrátek, jinak řečeno, kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku až po prodej hotových výrobků a opětovný nákup zásob.

Tabulka 10

Rychlost obratu zásob (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Tržby	64 957	74 824	66 886
Zásoby	41 738	42 129	37 420
Rychlost obratu zásob	1,57	1,78	1,79

Zásoby se přeměnily v ostatní formy oběžného majetku v roce 2003 1,57krát, v roce 2004 1,78krát a v roce 2005 byl počet obrátek 1,79. Obratovost zásob má vzrůstající trend vzhledem k rostoucím celkovým výnosům a zvyšujícímu se stavu zásob. Poskytnutí dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.4 Doba obratu zásob

Doba obratu zásob je součástí ukazatelů aktivity a je poměrem průměrného stavu zásob a průměrných denních nákladů nebo tento ukazatel můžeme jednodušeji vypočítat tak, že vydělíme počet dnů v roce (365) obratovostí zásob (rychlostí obratu zásob). Vypočítáme jak dlouho (ve dnech) jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Obecně samozřejmě platí, že čím vyšší je obratovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím lépe.

Tabulka 11

Doba obratu zásob (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
365	365	365	365
Obratovost zásob	1,57	1,78	1,79
Doba obratu zásob (dny)	232,48	205,06	203,91

Doba obratu zásob má klesající trend. V roce 2004 se snížila z 232,48 dnů na 205,06 dnů. A v roce 2005 se snížila až na 203,91 dnů. Poskytnutí dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.5 Rychlost obratu pohledávek

Rychlost obratu pohledávek, resp. obratovost pohledávek je také ukazatel aktivity a je vcelku jednotně vyjadřována jako poměr tržeb a průměrného stavu pohledávek. Tento ukazatel udává v podobě počtu obrátek, jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky.

Tabulka 12

Rychlost obratu pohledávek (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Tržby	64 957	74 824	66 886
Pohledávky	16 752	17 109	17 013
Rychlost obratu pohledávek	3,88	4,37	3,93

Obratovost pohledávek má téměř vzrůstající trend. V roce 2003 byl obrat 3,88, v roce 2004 se zvýšil na 4,37, ale v roce 2005 poklesl na 3,93. Obecně samozřejmě platí, že čím vyšší je obratovost pohledávek a kratší doba obratu pohledávek, tím lépe. Poskytnutí dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.6 Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek je součástí ukazatelů aktivity a je vyjadřována jako poměr průměrného stavu pohledávek a průměrných denních tržeb, nebo jednoduše se vypočte, jestliže počet dní v roce (365) dělíme obratovostí pohledávek. Ukazuje, jak dlouho, kolik dní se majetek podniku vyskytuje ve formě pohledávek, resp. za jak dlouhé období jsou pohledávky spláceny (tzv. průměrné inkasní období).

Tabulka 13

Doba obratu pohledávek (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
365	365	365	365
Obratovost pohledávek	3,88	4,37	3,93
Doba obratu pohledávek (dny)	94,07	83,52	92,88

Doba obratu pohledávek má téměř klesající trend. V roce 2003 byl majetek ve formě pohledávek 94,07 dnů, v roce 2004 klesl na 83,52 dnů, ale v roce 2005 vzrostl na 92,88 dnů. Z hodnoty ukazatele vyplývá, zda se podniku daří dodržovat stanovenou obchodně úvěrovou politiku. Je-li v platební podmínce stanovena lhůta splatnosti např. do 45 dnů, můžeme vidět, že inkaso neprobíhá v souladu se stanovenou platební podmínkou. Poskytnutí dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.7 Ukazatel věřitelského rizika

Ukazatel věřitelského rizika je součástí analýzy zadluženosti. Je základním ukazatelem zadluženosti a vyjadřuje poměr celkových závazků (krátkodobých i dlouhodobých) k celkovým aktivům (debt ratio). Obecně platí, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je zadluženost podniku a tím vyšší je riziko věřitelů. Ovšem pro jeho výši nelze stanovit nějaké přesné zásady.

Tabulka 14

Ukazatel věřitelského rizika (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Celkové závazky	84 757	88 109	86 728
Celková aktiva	164 947	167 164	164 101
Ukazatel věřitelského rizika (%)	51,38	52,71	52,85

Výše podílu celkových závazků na celkových aktivech je v roce 2003 51,38 %, v roce 2004 vzrostla na 52,71 % a v roce 2005 ještě na 52,85 %. Z uvedeného vyplývá, že pozvolna roste zadluženost podniku a věřitelé podstupují vyšší riziko. Poskytnutí provozních dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.8 Poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům (equity ratio)

Equity ratio je součástí analýzy zadluženosti a vyjadřuje poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům. Tento ukazatel se používá pro hodnocení hospodářské a finanční stability podniku a spolu s ukazatelem solventnosti bývá považován za nejvýznamnější ukazatel pro hodnocení celkové finanční situace podniku. Tento ukazatel je doplňkovým ukazatelem ukazateli předchozímu, jejich součet se rovná 1, resp. 100 %.

Tabulka 15

Equity ratio (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Vlastní kapitál	79 146	77 983	77 358
Celková aktiva	164 947	167 164	164 101
Podíl vlastního kapitálu (%)	47,98	46,65	47,14

Podíl vlastního kapitálu během sledovaných let klesal. V roce 2003 byla jeho hodnota 47,98 %, v roce 2004 klesl podíl na 46,65 % a v roce 2005 vzrostl na 47,14 %. Podnik nespĺňuje obecnou zásadu, že vlastní kapitál má být pokud možno vyšší než kapitál cizí, protože cizí kapitál je nutné splatit. Vyšší poměr cizího kapitálu k vlastnímu přispívá k jeho finanční nestabilitě a podnik např. obtížněji získává úvěry. Poskytnutí provozních dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.9 Poměr celkových závazků k vlastnímu kapitálu (debt equity ratio)

Debt equity ratio je součástí analýzy zadluženosti. Tento ukazatel úzce navazuje na předchozí dva poměrové ukazatele a je jejich kombinací (dává do poměru jejich čitatele). Je to ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu kapitálu.

Tabulka 16

Debt equity ratio (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Celkové závazky	84 757	88 109	86 728
Vlastní kapitál	79 146	77 983	77 358
Debt equity ratio	1,07	1,13	1,12

Ukazatel roste se zvyšováním cizích zdrojů ve finanční struktuře podniku. Zde můžeme vidět, jak celkové závazky převyšují vlastní kapitál. Ukazatel doplňuje pohled na zadluženost podniku analyzovanou již dvěma předchozími ukazateli. Poskytnutí provozních dotací na tento ukazatel nemá vliv.

Využívá se i převrácená hodnota tohoto ukazatele, která bývá nazývána míra finanční samostatnosti.

4.4.10 Úrokové krytí

Ukazatel úrokového krytí, resp. ziskové úhrady úroku je součástí analýzy zadluženosti. Tento ukazatel porovnává provozní zisk podniku neboli hospodářský výsledek před odečtením úroků a daně s celkovým ročním úrokovým zatížením. Ukazatel tak informuje o tom, kolikrát celkový efekt reprodukce převyšuje úrokové platby.

Tabulka 17

Úrokové krytí bez dotací (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Zisk (před úroky a zdaněním)	- 15 990	- 9 537	- 11 676
Celkový úrok	2116	1661	1875
Úrokové krytí	- 7,56	- 5,74	- 6,23

Z ukazatele vyplývá, že čistý zisk před zaplacením úroků a daní je v roce 2003 7,56krát, v roce 2004 5,74krát a v roce 2005 6,23krát nižší než zaplacené úroky. Pokud by podnik neobdržel finanční podporu, nebyl by ani v jednom případě schopen pokrýt nebo převýšit úrokové platby. Ve všech třech sledovaných letech by hospodařil se ztrátou. Na částečnou úhradu placených úroků však dostává zemědělský podnik dotaci od PGRLF.

Tabulka 18

Úrokové krytí s přidělenými dotacemi (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Zisk (před úroky a zdaněním)	- 6 796	3 466	1 641
Celkový úrok	2116	1661	1875
Úrokové krytí	- 3,21	2,09	0,88

S poskytnutím finančních prostředků se ukazatele změnilly. V roce 2003 byl čistý zisk stále 3,21krát nižší, v roce 2004 se zvýšil na 2,09 a v roce 2005 opět poklesl na 0,88. Poskytnutí dotace má na tento ukazatel podstatný vliv.

4.4.11 Běžná likvidita

Běžná likvidita je klasickým ukazatelem analýzy likvidity. Je to poměr celkového objemu oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Ukazatel běžné likvidity vyjadřuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Znamená to, kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku v hotovost. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je obecně pravděpodobnější zachování platební schopnosti podniku. Za optimální je často považována hodnota ukazatele 2:1. Stačilo by tudíž likvidovat polovinu oběžných aktiv, aby se uhradily všechny krátkodobé závazky podniku.

Tabulka 19

Běžná likvidita (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Oběžná aktiva	63 506	66 361	65 322
Krátkodobé závazky	8 367	11 405	13 993
Běžná likvidita	7,59	5,82	4,67

Běžná likvidita má klesající tendenci. V roce 2003 byl podnik schopen věřitele uspokojit z oběžných aktiv 7,59krát, v roce 2004 klesla běžná likvidita na 5,82krát a v roce 2005 na 4,67krát. Všechny hodnoty překračují minimální doporučený interval 1,5 – 2,5. Podle tohoto ukazatele podnik je schopen dostát svým krátkodobým závazkům. Poskytnutí dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.12 Pohotová likvidita

Pohotová likvidita je součástí analýzy likvidity, vyjadřuje schopnost podniku splatit v daném okamžiku všechny své krátkodobé závazky. Tento ukazatel vypočteme tak, že od oběžných aktiv odečteme zásoby a vydělíme krátkodobými závazky, hodnota výsledku by měla být vyšší než číslo 1. Když se pohotová likvidita pohybuje pod touto mezí, signalizuje to, že mohou podniku nastat problémy s platební neschopností.

Tabulka 20

Pohotov likvidita (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
OA-Zásoby	21 768	24 232	27 902
Krtkodob závazky	8 367	11 405	13 993
Pohotov likvidita	2,60	2,12	1,99

Po odstranění nejmen likvidní slozky obézních aktiv byla spoctna pohotov likvidita. Oproti bzn likviditě jsou hodnoty pohotov likvidity vrazn ničí, to odr skutečnost, že zásoby tvor podstatnou ast obézních aktiv. Likvidnost zásob závisí na jejich struktuře, jak rychle je mozn jednotliv polozky zásob převést na penzn prostředky. Pohotov likvidita se během sledovaných let snižovala. V roce 2003 by bylo mozn uspokojit pohotov věřitele 2,60krt, v roce 2004 2,12krt a v roce 2005 1,99krt. Pokud jde o v ukazatele pohotov likvidity, na rozdíl od ukazatele bzn likvidity, nevytvorilo se urit bezpenostn kriterum, i kdž se někdy uvádí, že pohotov likviditu podniku lze považovat za dobrou, je-li hodnota ukazatele alespoň 1:1. Ve všech třech letech dosahuje pohotov likvidita prznivch hodnot. Poskytnut dotací na tento ukazatel nemá vliv.

4.4.13 Penzn likvidita

Penzn likvidita je součastí analýzy likvidity. Podle terminologie a struktury naši souasn rozvahy představuje finann majetek peníze, uty v bankách a krátkodobé finann majetek. Zároveň je třeba upozornit, že součastí krátkodobých závazků jsou i bzn bankovní uvry, které jsou rovněž v naši rozvaze uvedeny oddlen od krátkodobých závazků v ramci bankovnicch uvr a výpomocí.

Tabulka 21

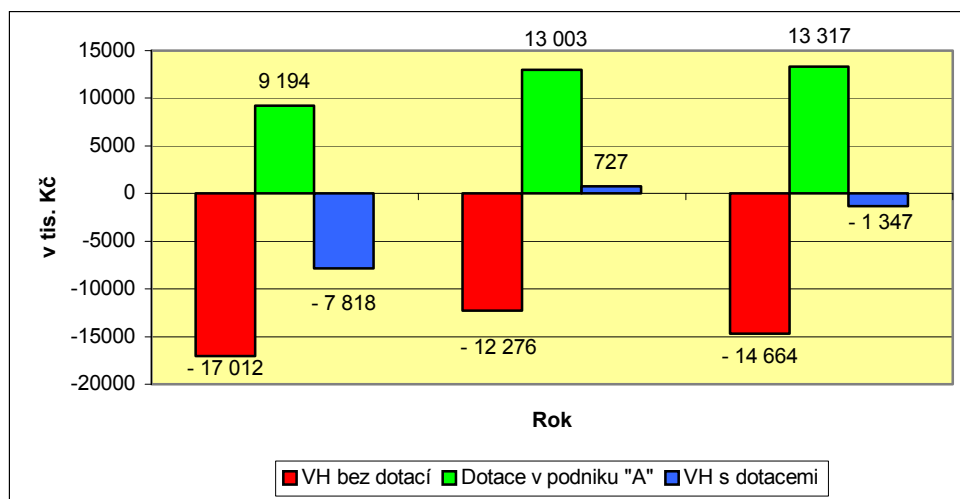
Penzn likvidita (uvedeno v tisících Kč)

Rok	2003	2004	2005
Finanční majetek	5 016	7 123	10 889
Krtkodob závazky	8 367	11 405	13 993
Penzn likvidita	0,60	0,62	0,78

Na rozdíl od obou předchozích podob likvidity, má peněžní likvidita rostoucí trend. V roce 2003 bylo možné z krátkodobého finančního majetku uspokojit věřitele 0,60krát, v roce 2004 0,62krát, v roce 2005 0,78krát. Poskytnutí dotací na tento ukazatel nemá vliv.

Graf 2

Vliv dotací na výsledek hospodaření podniku „A“ v letech 2003 - 2005

4.5 Struktura nákladů

Sledování nákladů jednotlivých komodit je pro jakýkoliv podnik nezbytně důležité. Hlavní důvod proč podniky sledují náklady, je zjištění nákladů na jednotku výroby. Dále zda celkové tržby pokrývají náklady na produkci, případně je převyšují a podle výsledku se pak stanoví optimální struktura výroby. V současné době výkyvy v tržním prostředí z hlediska cen zemědělských výrobků neúměrně kolísají, a proto je obtížné pro jakýkoliv podnik plánovat výrobu do budoucna.

Na internetových stránkách Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky byly zveřejněny výsledky průměrných nákladů u vybraných produktů rostlinné a živočišné výroby. Vzhledem k tomu, že se zemědělské družstvo „A“ nachází v bramborářské oblasti, jsou data sledována právě k průměrným nákladům této oblasti.

Bakalářská práce byla zaměřena na strukturu nákladů následujících produktů: pšenice ozimá, ječmen ozimý, ječmen jarní, řepka a hrách. U těchto produktů tvoří hlavní položky přímých materiálových nákladů nakupovaná osiva, nakupovaná hnojiva a prostředky ochrany rostlin.

V živočišné výrobě jsou sledovány: dojnice, výkrm telat, jalovice, výkrm skotu, předvýkrm prasat a výkrm prasat. Důležitými položkami celkových nákladů u vybraných zvířat jsou vlastní krmiva, odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a režie.

U všech produktů rostlinné i živočišné výroby jsou porovnávány náklady hlavního výrobku a tržby za výrobky v letech 2003 až 2005.

Jelikož Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky neuvedl k datu zpracování bakalářské práce jiný rok než 2003, nebylo možné srovnat průměrné náklady i za roky 2004 a 2005. Z tohoto důvodu je sledován trend.

4.5.1 Struktura nákladů v rostlinné výrobě

Tabulka 22

Struktura nákladů pšenice ozimé

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast	Rok		
		B (rok 2003)	2003	2004	2005
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	1 513	1 425	1 646	1 793
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	218	206	238	259
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	2 043	1 924	2 224	2 422
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	306	289	334	363
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	2 063	1 944	2 247	2 447
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	111	104	120	131
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	6 254	5 891	6 808	7 415
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	1 132	1 066	1 232	1 342
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 373	2 235	2 583	2 813
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	754	710	821	894
Náklady pomocných činností	Kč/ha	1 982	1 868	2 158	2 351
Režie	Kč/ha	1 495	1 409	1 628	1 773
Náklady celkem	Kč/ha	13 990	13 180	15 231	16 589
Podíl hlavního výrobku	%	88	88	88	88
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	12 311	11 598	13 403	14 598
Hektarový výnos hlavního výrobku	t/ha	4,13	5,27	7,05	6,73
Náklady hlavního výrobku	Kč/t	2 981	2 201	1 901	2 169
Tržby za výrobky	Kč/ha	12 616	20 229	11 372	13 492
Prodané množství	t/ha	3,74	6,29	3,72	5,5
Průměrná realizační cena	Kč/t	3 375	3 216	3 057	2 453

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Nakupovaná osiva, nakupovaná hnojiva i prostředky ochrany rostlin u pšenice ozimé mají ve všech třech sledovaných letech vzrůstající trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv bylo od 1 425 Kč do 1 793 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 1 924 Kč do 2 422 Kč a prostředky ochrany rostlin vzrostly z 1 944 Kč na 2 447 Kč. V roce 2003 činily celkové náklady na jeden hektar 13 180 Kč a v roce 2005 16 589 Kč, což představuje růst o 26 %.

Výkyvy v tržním prostředí z hlediska cen pšenice ozimé mají klesající tendenci. Pokles na jednu tunu je z 3 216 Kč na 2 453 Kč. Tržby na jeden hektar jsou potom v rozpětí od 11 372 Kč do 20 229 Kč.

Tržby převyšují náklady pouze v roce 2003 a to o 8 631 Kč na hektar, v roce 2004 jsou tržby nižší o 2 031 Kč na hektar a v roce 2005 jsou také nižší a to o 1 106 Kč na jeden hektar.

Tabulka 23

Struktura nákladů ječmene ozimého

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast	Rok		
		B (rok 2003)	2003	2004	2005
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	1 193	1 243	1 228	1 615
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	224	233	231	303
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	1 660	1 730	1 709	2 247
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	236	246	243	319
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 498	1 561	1 542	2 028
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	29	31	30	39
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	4 840	5 044	4 983	6 552
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	757	789	779	1 025
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 377	2 477	2 447	3 218
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	693	723	714	939
Náklady pomocných činností	Kč/ha	1 815	1 892	1 869	2 458
Režie	Kč/ha	1 492	1 555	1 536	2 020
Náklady celkem	Kč/ha	11 975	12 480	12 328	16 211
Podíl hlavního výrobku	%	85	85	85	85
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	10 179	10 608	10 479	13 779
Hektarový výnos hlavního výrobku	t/ha	3,23	5,18	5,58	5,21
Náklady hlavního výrobku	Kč/t	3 155	2 048	1 878	2 645
Tržby za výrobky	Kč/ha	6 355	5 417	5 976	2 287
Prodané množství	t/ha	2,48	2,23	2,68	1,07
Průměrná realizační cena	Kč/t	2 562	2 429	2 230	2 137

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u ječmene ozimého mají ve sledovaných letech rostoucí trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv se pohybovalo od 1 228 Kč do 1 615 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 1 709 Kč do 2 247 Kč a prostředky ochrany rostlin vzrostly z 1 542 Kč na 2 028 Kč. V roce 2004 sice klesly celkové náklady na jeden hektar oproti roku 2003 z 12 480 Kč

na 12 328 Kč, tj. o 1,2 %, ale v roce 2005 vzrostly na 16 211 Kč, což je o 31,5 % oproti roku 2004.

Průměrná realizační cena u ječmene ozimého má ve sledovaných letech klesající tendenci. Na jednu tunu představuje pokles z 2 429 Kč na 2 137 Kč. Následkem toho klesly i tržby na jeden hektar z 5 417 Kč na 2 287 Kč.

Tržby za výrobky jsou podstatně nižší než náklady na tyto výrobky. Nedosahují ani průměrné výše tržeb bramborářské oblasti za rok 2003.

Z uvedeného vyplývá, že ječmen ozimý je pro zemědělský podnik „A“ velmi ztrátový.

Tabulka 24

Struktura nákladů ječmene jarního

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast B (rok 2003)	Rok		
			2003	2004	2005
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	1 462	1 496	1 825	3 191
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	178	182	222	389
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	1 258	1 288	1 570	2 746
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	120	123	150	262
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 358	1 390	1 695	2 964
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	28	29	35	61
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	4 403	4 505	5 494	9 609
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	1 089	1 114	1 359	2 377
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	1 871	1 915	2 335	4 083
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	593	607	740	1 295
Náklady pomocných činností	Kč/ha	1 453	1 486	1 813	3 170
Režie	Kč/ha	1 319	1 350	1 647	2 880
Náklady celkem	Kč/ha	10 728	10 978	13 387	23 414
Podíl hlavního výrobku	%	85	85	85	85
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	9 119	9 331	11 379	19 902
Hektarový výnos hlavního výrobku	t/ha	3,91	4,39	4,85	5,48
Náklady hlavního výrobku	Kč/t	2 334	5 126	2 346	3 632
Tržby za výrobky	Kč/ha	9 859	2 360	23 240	4 489
Prodané množství	t/ha	2,84	0,65	6,14	1,29
Průměrná realizační cena	Kč/t	3 478	3 631	3 785	3 480

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u ječmene jarního mají ve sledovaných letech silně rostoucí trend. Rozmezí nákladů u nakupovaných osiv na jeden hektar bylo od 1 496 Kč do 3 191 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 1 288 Kč do 2 746 Kč a prostředky ochrany rostlin vzrostly z 1 390 Kč na 2 964 Kč. V roce 2005 vzrostly celkové náklady na jeden hektar oproti roku 2003 z 10 978 Kč na 23 414 Kč, tj. o 113 %.

Ceny zemědělských produktů u ječmene jarního mají klesající tendenci. V roce 2003 byla průměrná realizační cena za jednu tunu 3 631 Kč, v roce 2004 vzrostla na 3 785 Kč, ale v roce 2005 klesla až na 3 480 Kč. Celkové tržby na jeden hektar jsou potom v rozpětí od 2 360 Kč do 23 240 Kč a toto rozpětí neumožňuje zemědělskému podniku „A“ plánovat výrobu do budoucna.

Tržby převyšují náklady výrazně v roce 2004 a to o 11 861 Kč na hektar, důvodem je pravděpodobně zvýšení ceny ječmene jarního a prodej skladované produkce z roku 2003.

Tabulka 25

Struktura nákladů řepky

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast B (rok 2003)	Rok		
			2003	2004	2005
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	865	1 153	1 081	1 180
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	23	0	0	0
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	3 111	4 039	3 786	4 131
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	487	632	593	647
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	3 855	5 005	4 691	5 119
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	55	71	67	73
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	8 396	10 901	10 217	11 149
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	1 712	2 223	2 083	2 273
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 580	3 350	3 140	3 426
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	807	1 048	982	1 072
Náklady pomocných činností	Kč/ha	1 827	2 372	2 223	2 426
Režie	Kč/ha	2 014	2 615	2 451	2 674
Náklady celkem	Kč/ha	17 336	22 508	21 097	23 021
Podíl hlavního výrobku	%	100	100	100	100
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	17 336	22 508	21 097	23 021
Hektarový výnos hlavního výrobku	t/ha	1,65	2,88	4,04	3,65
Náklady hlavního výrobku	Kč/t	10 509	7 815	5 222	6 307
Tržby za výrobky	Kč/ha	11 882	20 654	26 244	20 251
Prodané množství	t/ha	1,63	4,99	4,32	3,67
Průměrná realizační cena	Kč/t	7 308	4 139	6 075	5 518

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u řepky mají ve sledovaných letech kolísavý trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv se pohybovalo od 1 081 Kč do 1 180 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 3 786 Kč do 4 131 Kč a prostředky ochrany rostlin kolísaly od 4 691 Kč do 5 119 Kč. V roce 2004 sice klesly celkové náklady na jeden hektar oproti roku 2003 z 22 508 Kč na 21 097 Kč, tj. o 6,3 %, ale v roce 2005 vzrostly na 23 021 Kč, což představuje nárůst o 9 % oproti roku 2004.

Průměrná realizační cena u řepky má ve sledovaných letech kolísavou tendenci. V roce 2003 byla cena za jednu tunu 4 139 Kč, v roce 2004 vzrostla až na 6 075 Kč, ale

v roce 2005 poklesla na 5 518 Kč. Následkem toho i tržby kolísají v rozsahu od 20 251 Kč do 26 244 Kč na jeden hektar.

Tržby za výrobky převyšují náklady pouze v roce 2004 a to o 5 147 Kč na jeden hektar.

Tabulka 26

Struktura nákladů hrachu

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast B (rok 2003)	Rok		
			2003	2004	2005
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	2 327	3 037	3 688	3 112
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	217	283	344	290
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	310	405	491	415
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	473	617	750	632
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 549	2 021	2 455	2 071
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	115	150	182	154
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	4 991	6 513	7 909	6 674
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	560	731	887	749
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 099	2 739	3 326	2 807
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	632	825	1 002	845
Náklady pomocných činností	Kč/ha	1 493	1 948	2 366	1 996
Režie	Kč/ha	1 602	2 090	2 539	2 142
Náklady celkem	Kč/ha	11 377	14 846	18 029	15 213
Podíl hlavního výrobku	%	90	90	90	90
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	10 239	13 361	16 226	13 692
Hektarový výnos hlavního výrobku	t/ha	2,09	2,73	3,15	2,94
Náklady hlavního výrobku	Kč/t	4 890	4 894	5 151	4 657
Tržby za výrobky	Kč/ha	4 124	14 007	21 753	19 114
Prodané množství	t/ha	0,95	2,67	3,95	3,5
Průměrná realizační cena	Kč/t	4 326	5 246	5 507	5 461

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u hrachu mají ve sledovaných letech kolísavý trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv se pohybovalo od 3 037 Kč do 3 688 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 405 Kč do 491 Kč a prostředky ochrany rostlin byly v rozsahu od 2 021 Kč do 2 455 Kč. V roce 2004 vzrostly celkové náklady na jeden hektar oproti roku 2003 z 14 846 Kč

na 18 029 Kč, tj. o 21 %, ale v roce 2005 poklesly na 15 213 Kč, tj. o 15,6 % oproti roku 2004.

Cena hrachu má ve sledovaných letech kolísavou tendenci. Kolísání je v rozmezí od 5 246 Kč do 5 507 Kč za jednu tunu. Tržby kolísají od 14 007 Kč do 21 753 Kč na jeden hektar.

Tržby jsou ve všech třech sledovaných letech vyšší než náklady a jsou zdrojem zisku bez ohledu na poskytnutí finančních podpor.

4.5.2 Struktura nákladů v živočišné výrobě

Tabulka 27

Struktura nákladů dojnic

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast	Rok		
		B (rok 2003)	2003	2004	2005
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/100 KD	1 830	2 114	2 151	2 084
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/100 KD	2 792	3 225	3 282	3 179
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	154	178	181	175
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	300	346	353	342
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	5 076	5 863	5 966	5 779
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/100 KD	1 219	1 408	1 433	1 388
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/100 KD	2 596	2 998	3 051	2 956
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	445	514	523	507
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	1 288	1 488	1 514	1 466
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	503	581	591	573
Režie	Kč/100 KD	1 642	1 897	1 931	1 870
Náklady celkem	Kč/100 KD	12 770	14 749	15 009	14 539
Chlévská mrva	Kč/100 KD	450	520	529	512
Náklady mléka	Kč/100 KD	11 580	14 753	15 004	14 535
Užitkovost	l/100 KD	1 534	1 588	1 511	1 543
Náklady mléka	Kč/l	7,55	9,29	9,93	9,42
Tržby za výrobky	Kč/100 KD	11 445	11 070	10 851	11 829
Prodané množství	l/100 KD	1 456	1 421	1 343	1 420
Průměrná realizační cena	Kč/l	7,86	7,79	8,08	8,33

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Důležitými položkami celkových nákladů jsou vlastní krmiva, odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a režie. Uvedené položky mají kolísavý trend.

Rozmezí nákladů na 100 KD u vlastních krmiv se pohybovalo od 3 179 Kč do 3 282 Kč. Odpisy DNHM byly v intervalu od 507 Kč do 523 Kč a režie byla v rozsahu od 1 870 Kč do 1 931 Kč. V roce 2003 byly celkové náklady na 100 KD 14 749 Kč, v roce 2004 vzrostly na 15 009, tj. růst o 1,8 %, ale v roce 2005 poklesly na 14 539 Kč, což představuje pokles o 3 % oproti roku 2004.

Průměrná realizační cena u jednoho litru mléka má ve sledovaných letech rostoucí tendenci. Tržby rostou od 11 070 Kč do 11 829 Kč na 100 KD.

Přestože tržby ve sledovaných letech rostou, jejich výše nestačí na pokrytí nákladů.

Tabulka 28

Struktura nákladů výkrmu telat

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast	Rok		
		B (rok 2003)	2003	2004	2005
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/100 KD	723	718	707	622
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/100 KD	1 222	1 214	1 195	1 052
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	28	28	27	24
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	91	90	89	78
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	2 065	2 051	2 020	1 777
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/100 KD	162	161	158	139
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/100 KD	738	733	722	635
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	51	51	50	44
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	0	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	106	105	104	91
Režie	Kč/100 KD	327	324	319	280
Náklady celkem	Kč/100 KD	3 448	3 425	3 373	2 967
Chlévská mrva	Kč/100 KD	76	75	74	65
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	3 371	3 350	3 299	2 902
Užitkovost	kg/100 KD	75,09	91,98	86,46	89,91
Náklady na přírůstek	Kč/kg	44,90	37,23	39,01	32,99
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	58,76	48,72	51,05	43,17

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Vlastní krmiva, odpisy DNHM i režie mají klesající tendenci a ve všech třech sledovaných letech jsou dokonce nižší než průměrné náklady v bramborářské oblasti v roce 2003 uvedené Výzkumným ústavem zemědělské ekonomiky.

Výše nákladů na 100 KD u vlastních krmiv klesla z 1 214 Kč v roce 2003 až na 1 052 Kč v roce 2005. Podobná situace je i u odpisů DNHM a režie. Odpisy DNHM se snížily z 51 Kč na 44 Kč a režie z 324 Kč na 280 Kč. V roce 2003 byly celkové náklady na 100 KD 3 425 Kč a v roce 2005 2 967 Kč, což představuje snížení o 13,4 %.

Tabulka 29

Struktura nákladů jalovic

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast	Rok		
		B (rok 2003)	2003	2004	2005
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/100 KD	174	193	203	223
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/100 KD	1 133	1 254	1 325	1 452
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	11	12	13	14
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	98	108	115	126
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	1 416	1 567	1 656	1 814
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/100 KD	194	215	227	249
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/100 KD	639	707	747	819
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	111	123	130	142
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	0	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	157	174	184	201
Režie	Kč/100 KD	307	339	358	392
Náklady celkem	Kč/100 KD	2 823	3 125	3 301	3 617
Chlévská mrva	Kč/100 KD	203	225	237	260
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	2 619	2 900	3 064	3 357
Užitkovost	kg/100 KD	66,27	58,49	43,35	42,77
Náklady na přírůstek	Kč/kg	39,53	53,43	76,14	84,58
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	46,99	63,51	90,51	100,54

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Vlastní krmiva, odpisy DNHM i režie mají u jalovic vzrůstající trend. Výše nákladů na 100 KD u vlastních krmiv vzrostla z 1 254 Kč v roce 2003 na 1 452 Kč v roce 2005. Odpisy DNHM byly v rozmezí od 123 Kč do 142 Kč a režie od 339 Kč do 392 Kč. Celkové náklady vykázané zemědělským družstvem „A“ se pohybovaly v rozsahu od 3 125 Kč do 3 617 Kč na 100 KD, což představuje zvýšení o 15,7 %.

Tabulka 30

Struktura nákladů výkrmu skotu

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast B (rok 2003)	Rok		
			2003	2004	2005
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/100 KD	307	420	408	382
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/100 KD	1 591	2 178	2 116	1 978
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	1	1	1	1
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	146	200	194	182
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	2 045	2 800	2 720	2 543
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/100 KD	129	177	172	160
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/100 KD	620	849	825	771
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	111	152	148	138
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	0	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	166	227	221	206
Režie	Kč/100 KD	292	398	387	362
Náklady celkem	Kč/100 KD	3 362	4 603	4 471	4 180
Chlévská mrva	Kč/100 KD	225	308	299	280
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	3 137	4 295	4 172	3 900
Užitkovost	kg/100 KD	87,90	94,56	107,07	98,50
Náklady na přírůstek	Kč/kg	35,69	48,68	41,76	42,43
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	42,73	58,28	50,00	50,80
Tržby za výrobky	Kč/100 KD	4 849	6 887	6 610	7 328
Prodané množství	kg/100 KD	137,10	200,25	180,45	186,22
Průměrná realizační cena	Kč/kg	35,37	34,39	36,63	39,35

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Vlastní krmiva, odpisy DNHM i režie u výkrmu skotu mají ve sledovaných letech klesající trend. Rozmezí nákladů na 100 KD u vlastních krmiv se pohybovalo od 1 978 Kč do 2 178 Kč. Odpisy DNHM byly v intervalu od 138 Kč do 152 Kč a režie byla v rozsahu od 362 Kč do 398 Kč. V roce 2004 klesly celkové náklady na 100 KD oproti roku 2003 z 4 603 Kč na 4 471 Kč, tj. o 2,9 % a v roce 2005 poklesly na 4 180 Kč, tj. o 6,5 % oproti roku 2004.

Průměrná realizační cena u výkrmu skotu má ve sledovaných letech vzrůstající tendenci. Růst je v rozmezí od 34,39 Kč do 39,35 Kč za jeden kilogram. Tržby proto také následně rostly a to od 6 610 Kč do 7 328 Kč na 100 KD.

Tržby jsou ve všech třech sledovaných letech vyšší než náklady a jsou zdrojem zisku bez ohledu na poskytnutí finančních podpor.

Tabulka 31

Struktura nákladů předvýkrmu prasat

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast B (rok 2003)	Rok		
			2003	2004	2005
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/100 KD	473	1 193	1 150	1 171
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/100 KD	221	557	537	547
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	13	33	32	32
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	12	30	29	30
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	719	1 814	1 748	1 780
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/100 KD	66	166	160	163
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/100 KD	165	416	401	408
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	41	103	100	102
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	0	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	24	61	58	59
Režie	Kč/100 KD	78	197	190	193
Náklady celkem	Kč/100 KD	1 093	2 757	2 657	2 706
Chlévská mrva	Kč/100 KD	9	23	22	22
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	1 084	2 734	2 635	2 684
Užitkovost	kg/100 KD	41,22	36,78	35,67	35,88
Náklady na přírůstek	Kč/kg	26,29	74,92	74,49	75,43
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	54,80	156,17	155,27	157,23

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Vlastní krmiva, odpisy DNHM i režie u předvýkrmu prasat mají ve sledovaných letech mírně kolísavý trend. Rozmezí nákladů na 100 KD u vlastních krmiv se pohybovalo od 1 150 Kč do 1 193 Kč. Odpisy DNHM byly v intervalu od 100 Kč do 103 Kč a režie od 190 Kč do 197 Kč. V roce 2004 sice klesly celkové náklady na 100 KD oproti roku 2003 z 2 757 Kč na 2 657 Kč, tj. o 3,6 %, ale v roce 2005 vzrostly na 2 706 Kč, což představuje nárůst o 1,8 % oproti roku 2004.

Tabulka 32

Struktura nákladů výkrmu prasat

Ukazatel	Měrná jednotka	Výrobní oblast	Rok		
			B (rok 2003)	2003	2004
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/100 KD	642	807	741	766
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/100 KD	354	445	408	422
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	21	26	24	25
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	46	58	53	55
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	1 063	1 336	1 226	1 268
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/100 KD	81	102	93	97
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/100 KD	142	178	164	169
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	37	47	43	44
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	0	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	27	34	31	32
Režie	Kč/100 KD	90	113	104	107
Náklady celkem	Kč/100 KD	1 440	1 810	1 661	1 718
Chlévská mrva	Kč/100 KD	13	16	15	16
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	1 427	1 794	1 646	1 702
Užitkovost	kg/100 KD	4,59	62,73	49,60	58,75
Náklady na přírůstek	Kč/kg	2,09	28,85	33,49	29,25
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	32,61	42,59	49,44	43,18
Tržby za výrobky	Kč/100 KD	2 465	2 163	2 313	2 330
Prodané množství	kg/100 KD	84,21	77,15	68,62	62,09
Průměrná realizační cena	Kč/kg	29,27	28,04	33,71	37,53

Zdroj: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Vlastní krmiva, odpisy DNHM i režie u výkrmu prasat mají ve sledovaných letech mírně kolísavý trend. Rozmezí nákladů na 100 KD u vlastních krmiv bylo od 408 Kč do 445 Kč. Odpisy DNHM byly v intervalu od 43 Kč do 47 Kč a režie od 104 Kč na 113 Kč. V roce 2004 sice klesly celkové náklady na 100 KD oproti roku 2003 z 1 810 Kč na 1 661 Kč, tj. o 8,2 %, ale v roce 2005 vzrostly na 1 718 Kč, což je růst o 3,4 % oproti roku 2004.

Průměrná realizační cena u výkrmu prasat má ve sledovaných letech vzrůstající tendenci. Růst je v rozmezí od 28,04 Kč do 37,53 Kč za jeden kilogram. Tržby na 100 KD proto také následně rostly a to od 2 163 Kč do 2 330 Kč.

Tržby jsou ve všech třech sledovaných letech vyšší než náklady a jsou zdrojem zisku bez ohledu na poskytnutí finančních podpor.

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo posouzení finančních podpor hospodaření v zemědělském podniku.

K naplnění tohoto cíle byl zvolen zemědělský podnik v bramborářské výrobní oblasti (podnik označen „A“). Pro naplnění cílů byly využity výrobní a finanční informace z podniku za období 2003 – 2005.

Z výsledků šetření podniku „A“ vyplývají tyto podstatné závěry:

- 1.) Podnik realizuje konvenční rostlinnou a živočišnou výrobu v podmínkách bramborářské výrobní oblasti na půdách s nižší půdní úrodností.
- 2.) Podnik svou strukturou výroby, úrovní naturální produkce a jejím prodejem nedosahuje výše tržeb k pokrytí nákladů, pokud by nezískával dotace na podporu svého hospodaření.
- 3.) Rozhodující dotace z hlediska objemu finančních prostředků byly:
 - a. v roce 2003 dotace na „Zmírnění škod na plochách ozimých osevů roku 2002 v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek“ (21 % ze všech obdržených dotací), kompenzační platba „Podpora orné půdy neuvedené do klidu“ (20 %), Podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. (19 %) a Vrácení spotřební daně za „Zelenou naftu“ a „Topný olej“ (11 %). Celkové dotace v roce 2003 obdržel podnik „A“ ve výši 9 194 000 Kč.
 - b. V roce 2004 dotace SAPS – jednotná platba na plochu (tvořila 30 % všech obdržených dotací), Národní doplňkové platby TOP-UP (Orná půda a skot 32 %), Podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. (13 %) a Vrácení spotřební daně za „Zelenou naftu“ (11 %). Celkem obdržel podnik „A“ dotace ve výši 13 003 000 Kč.
 - c. Pro rok 2005 to byly opět dotace SAPS – jednotná platba na plochu (tvořila 33 % všech obdržených dotací), Národní doplňkové platby TOP-UP (Orná půda a skot 44 %), Podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. (10 %) a Vrácení spotřební daně za „Zelenou naftu“ a „Topný olej“ (9 %).

- 4.) Současné investiční vybavení a dostupnost finančních prostředků neumožňuje významně změnit strukturu rostlinné a živočišné výroby.
- 5.) Během finanční analýzy bylo patrné, že finanční podpora státu měla velký vliv na výslednou hodnotu některých ukazatelů. Vycházelo se ze situace, kdy podnik „A“ nemá žádné finanční podpory. Tato skutečnost pak byla porovnána se situací, kdy podpory přijdou do podniku. Bez dotací by podnik nedosáhl kladné hodnoty rentability, nebyl by schopen dosáhnout ani v jednom sledovaném roce zisku a tím získat prostředky na svůj další rozvoj. Dotace jsou tedy důležitým faktorem pro jeho budoucí existenci. Rentabilita vloženého kapitálu (bez finančních podpor) v roce 2003 byla $-10,31\%$, v roce 2004 vzrostla na $-7,34\%$, ale v roce 2005 opět klesla na hodnotu $-8,94\%$. Celkově vložený kapitál se nepodařil zhodnotit ani s přidělenými dotacemi. V roce 2003 činila rentabilita $-4,74\%$, v roce 2004 se podařilo rentabilitu zvýšit na $0,43\%$ a v roce 2005 opět klesla na $-0,82\%$. Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací byla $-21,49\%$, v roce 2004 vzrostla na $-15,74\%$ a v roce 2005 činila $-18,96\%$. Rentabilita vlastního kapitálu s přidělenými dotacemi dosahovala v roce 2003 hodnoty $-9,88\%$, v roce 2004 vzrostla na $0,93\%$ a v roce 2005 opět poklesla na $-1,74\%$. Z vypočtených údajů lze konstatovat, že podnik vykazuje mnohem nižší rentabilitu vlastního kapitálu, než je běžná úroková míra z vkladů. Dále pak podnik může mít problémy s úhradou získaných úvěrů a úroků, jež z nich plyne.
- 6.) Výše podílu celkových závazků na celkových aktivech (výše věřitelského rizika) v roce 2003 byla $51,38\%$, v roce 2004 vzrostla na $52,71\%$ a v roce 2005 ještě na $52,85\%$. Jak je vidět, zadluženost podniku pozvolna roste a věřitelé tak podstupují vyšší riziko.
- 7.) Z ukazatele úrokového krytí (bez dotací) vyplynulo, že čistý zisk před zaplacením úroků a daní byl v roce 2003 7,56krát, v roce 2004 5,74krát a v roce 2005 6,23krát nižší než zaplacené úroky. Hodnoty ukazatele vypovídají, že by podnik nebyl ani jeden rok schopen pokrýt nebo převýšit úrokové platby. S poskytnutím finančních prostředků se ukazatele změnilo. V roce 2003 byl čistý zisk stále 3,21krát nižší, v roce 2004 se zvýšil na 2,09 a v roce 2005 opět poklesl na 0,88. Pokud by podnik neobdržel dotace, nebylo by možné splácet úvěr a pokrývat úroky z úvěru.

Určitou perspektivu rozvoje podniku a zlepšení jeho dosavadních podnikatelských aktivit lze spatřovat v šetření nákladovosti jednotlivých komodit včetně hledání intenzifikačních opatření technologické povahy, v hledání mezních nákladů u jednotlivých vstupů do výroby.

Etapa šetření a dostupnosti současných finančních podpor, které jsou uvedeny v této práci budou předmětem přehodnocení. Vyžádá si to změna celé soustavy dotací a to od začátku platnosti Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), kdy mimo jiné budou dotace poskytovány na podnik jako celek (SPS).

6. Abstrakt

FINANČNÍ PODPORY HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU FINANCIAL SUBSIDIES OF FARMING BUSINESS MANAGEMENT

Bakalářská práce je na téma „Finanční podpory hospodaření zemědělského podniku“. Zaměřuje se na analýzu využití podpor v podniku „A“ v letech 2003 – 2005.

V teoretické části bylo popsáno, co jsou dotace a jsou zde uvedeny instituce zajišťující dotační politiku ČR. Dále byly popsány přímé platby, podpory od EU, národní podpory a podpory tržních cen.

V praktické části byla provedena finanční analýza. Byly porovnány dvě situace. Výchozí situací bylo hospodaření podniku bez dotací a následně jak se ukazatele změni, když podnik podpory obdrží. V další části byla zhodnocena struktura nákladů.

Klíčová slova:

dotace do zemědělství, využití dotací, zemědělské podnikání, ekonomika podniku.

The theme of this work is “Financial support of a farming business”.It is focused on an analysis of usage farm subsidies in a farm “A” in 2003-2005.

The theoretical part describes the dotation. There is a list of institutions providing subsidy policy in the Czech Republic. There is further description of direct payments, support from EU, national support and support of market prices.

There is a financial analysis in the next part. Two situations are compared. Starting situation is economy of the farm without dotations and than the changes when the farm receives the dotations. Another part reviews the structure of the costs.

Keywords:

grants in agriculture, application of subsidies, agribusiness, business economics.

7. Seznam literatury

1. BEČVÁŘOVÁ, V.: Zemědělská politika, MZLU Brno, 2001.
2. „Monitoring a hodnocení zemědělské politiky“ za období 2004 – 2005. Zpráva pro OECD. Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 2005.
3. Nařízení vlády č. 500/2001 Sb., kterými se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování.
4. Nařízení vlády č. 224/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.
5. Nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními ve znění pozdějších předpisů.
6. Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění o agroenvironmentálních opatření) ve znění pozdějších předpisů.
7. Nařízení vlády č. 655/2004 Sb., o stanovení podmínek pro zařazení skupin výrobců, zajišťujících společný odbyt vybraných zemědělských komodit, do programu zakládání skupin výrobců a o stanovení podmínek pro poskytnutí dotace k podpoře jejich činnosti.
8. Nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele.
9. Nařízení vlády č. 144/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro kalendářní roky 2005 a 2006.
10. Nařízení vlády č. 145/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2005.
11. SYNEK, M. a kolektiv. Manažerská ekonomika, Grada Publishing, Praha 2003, Str. 456.
12. VALACH, J. a kolektiv. Finanční řízení podniku, EKOPRESS, Praha 1999, Str. 324.
13. www.mze.cz

14. www.pgrlf.cz
15. www.szif.cz
16. www.vuze.cz
17. Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.
18. Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu ve znění pozdějších předpisů.
19. Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství pro rok 2004.

8. Přílohy

- Příloha 1 Produkce podniku „A“ v letech 2003 – 2005
- Příloha 2 Prodeje podniku „A“ v živočišné výrobě
- Příloha 3 Prodeje podniku „A“ v rostlinné výrobě
- Příloha 4 Položky Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty dle Valacha (1999) pro výpočet finanční analýzy.
- Příloha 5 Přehled dotačních titulů pro rok 2003 – 2005

Příloha 1

Produkce podniku „A“ v letech 2003 – 2005

Produkce mléka

Výroba na krávu	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005
litrů/rok	5 795	5 530	5 634
litrů/den	15,8	15,1	15,4

Produkce zemědělské půdy v roce 2003

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	450	2 370	5,27
Ječmen jarní	220	965	4,39
Ječmen ozimý	160	828	5,18
Hrách	30	82	2,73
Hořčice	60	78	1,3
Řepka	200	575	2,88
Kukuřice v zeleném	450	24 605	54,68
Vojtěška v suchém 1:3	130	845	6,5
Jetelotráva	150	-	-
Jarní směska	68	-	-
Celkem	1 918	x	x

Produkce zemědělské půdy v roce 2004

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	600	4 232	7,05
Ječmen jarní	100	485	4,85
Ječmen ozimý	200	1 115	5,58
Hrách	20	63	3,15
Řepka	300	1 212	4,04
Kukuřice v zeleném	425	23 560	55,44
Vojtěška v suchém 1:3	200	2 415	12,08
Jarní směska	46	-	-
Celkem	1 891	x	x

Pokračování přílohy 1

Produkce zemědělské půdy v roce 2005

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	600	4 038	6,73
Ječmen jarní	80	438	5,48
Ječmen ozimý	200	1 042	5,21
Řepka	300	1 095	3,65
Kukuřice v zeleném	420	22 482	53,53
Vojtěška v suchém 1:3	210	2 820	13,43
Jarní směska	69	-	-
Celkem	1 879	x	x

Příloha 2

Prodeje podniku „A“ v živočišné výrobě

Prodej mléka

Rok	2003	2004	2005
Celkem v Kč	32 266 428	32 625 590	35 809 056
v litrech	4 139 805	4 034 404	4 300 413
Průměrná cena (Kč)	7,79	8,09	8,33
Náklady na litr (Kč)	9,29	9,93	9,42
Zisk/Ztráta	-1,50	-1,84	-1,09

Prodeje v roce 2003

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata	148 769	6 558	22,69
Jalovice	396 583	17 833	22,24
Býci žír	8 194 355	238 275	34,39
Prasnice	127 928	6 122	20,90
Prasata žír	1 949 991	69 551	28,04

Prodeje v roce 2004

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata	104 677	3 404	30,75
Jalovice	419 786	16 620	25,26
Býci žír	6 627 810	180 963	36,63
Prasnice	81 804	3 254	25,14
Prasata žír	1 667 652	49 473	33,71

Prodeje v roce 2005

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata	150 813	5 036	29,95
Jalovice	560 766	18 589	30,17
Býci žír	6 660 115	169 245	39,35
Prasnice	133 825	4 750	28,17
Prasata žír	1 590 598	42 377	37,53

Příloha 3

Prodeje podniku „A“ v rostlinné výrobě

Rok 2003

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	9 106 619	2 832	3 216
Ječmen ozimý	866 214	357	2 426
Ječmen jarní	515 594	142	3 631
Řepka	4 126 300	997	4 139
Hrách	419 697	80	5 246

Rok 2004

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	6 813 330	2229	3 057
Ječmen ozimý	1 192 998	535	2 230
Ječmen jarní	2 323 881	614	3 785
Řepka	7 867 579	1 295	6 075
Hrách	435 090	79	5 507

Rok 2005

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	8 087 598	3297	2 453
Ječmen ozimý	457 307	214	2 137
Ječmen jarní	358 406	103	3 480
Řepka	6 069 757	1 100	5 518
Hrách	174 749	32	5 461

Příloha 4

Položky Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty dle Valacha (1999) pro výpočet finanční analýzy.

Výkazy bez dotací jsou upraveny pro výpočet finanční analýzy podle VALACHA (1999)

Rozvaha

Text	Rozvaha v tis. Kč		
	k 31. 12. 2003	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005
AKTIVA			
Stálá aktiva:			
Pozemky	495	1 497	2 361
Budovy, stroje, zařízení	83 318	81 780	79 309
Finanční investice	6 662	6 502	7 107
Stálá aktiva celkem:	100 982	100 389	98 516
Oběžná aktiva:			
Zásoby	41 738	42 129	37 420
Pohledávky	16 752	17 109	17 013
Běžný účet	4 922	6 970	10 878
Peníze	94	153	11
Oběžná aktiva celkem:	63 506	66 361	65 322
Aktiva celkem:	164 947	167 164	164 101
PASIVA			
Vlastní kapitál:			
Základní kapitál	9 405	13 100	13 100
Nedělitelný fond	35 712	35 712	35 785
Vlastní kapitál celkem:	79 146	77 983	77 358
Cizí zdroje:			
Dlouhodobý úvěr	20 919	22 725	19 836
Dlouhodobé závazky celkem:	55 471	53 979	52 899
Závazky z obchodního styku	5 234	8 421	12 257
Daňové závazky splatné	88	94	97
Krátkodobé závazky celkem:	8 367	11 405	13 993
Cizí zdroje celkem:	84 757	88 109	86 728
Pasiva celkem:	164 947	167 164	164 101

Pokračování přílohy 4

Výkaz Zisku a Ztráty bez dotací

Text	Výkaz zisku a ztráty (v tis. Kč)		
	k 31. 12. 2003	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005
Tržby	64 957	74 824	66 886
Provozní náklady:			
Výrobní spotřeba	46 402	51 161	47 485
Osobní náklady	19 751	19 909	19 789
Odpisy	12 576	11 473	10 689
Ostatní provozní náklady	735	738	247
Provozní náklady celkem:	79 464	83 281	78 210
Provozní hospodářský výsledek (zisk před úroky a daněmi – ZUD)	- 15 990	- 9 537	- 11 676
Nákladové úroky	2 116	1 661	1 875
Zisk před zdaněním (ZD)	-20 014	-11 959	-14 664
Daň z příjmů – odložená	0	0	0
Hospodářský výsledek za účetní období (zisk po zdanění – Z)	- 17 012	- 12 276	- 14 664

Výkaz Zisku a Ztráty s dotacemi

Text	Výkaz zisku a ztráty (v tis. Kč)		
	k 31. 12. 2003	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005
Tržby	64 957	74 824	66 886
Provozní náklady:			
Výrobní spotřeba	45 389	49 736	46 314
Osobní náklady	19 751	19 909	19 789
Odpisy	12 576	11 473	10 689
Ostatní provozní náklady	735	738	247
Provozní náklady celkem:	78 451	81 856	77 039
Provozní hospodářský výsledek (zisk před úroky a daněmi – ZUD)	- 6 796	3 466	1 641
Nákladové úroky	2 116	1 661	1 875
Zisk před zdaněním (ZD)	-10 820	1 044	-1347
Daň z příjmů – odložená	0	0	0
Hospodářský výsledek za účetní období (zisk po zdanění – Z)	- 7 818	727	- 1 347

Příloha 5

Přehled dotačních titulů pro rok 2003 – 2005**Přehled dotačních titulů pro rok 2003**

Text dotačního titulu
Finanční podpory formou dotací/podpůr.progr. (Zákon č. 252/1997 Sb.)
1.C. Obnova chmelnic, ovocných sadů, PI révy vinné, chmele a ovocných druhů
1.I Podpora vybudování kapkové závlahy v ovoc.sadech, chmelnicích a vinicích
1.R. Podpora restrukturalizace vinic
2. (2.A.c.).Udrž. a zlepšování GP hospodářských zvířat a rostlin
7. Podpora mladých začínajících zemědělců
13.B. Podpora zvyšování funkčnosti a účinnosti systému kritických bodů (HACCP)
I.H. Zazvěření oblastí postižených záplavami
I. J. Podpora využívání bioetanolu jako alternativního paliva
I.L. Chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz
I.Q. Podpora odbytu skotu
1.S. Podpora komplexní sklizně máku setého
2. (2.A.a., 2.A.b., 2.A.d., 2.A.e., 2.A.f.) Udrž. a zlepšování GP hospodářských zvířat a rostlin
2.B. Udržování GP osiv a sadby
2.C. Podpora zlepšování zdravotního stavu polních plodin
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin
8. Nákazový fond a dotace zemědělského pojištění
9. Poradenství a vzdělávání (9.A., 9.E., 9.F.)
10. Podpora činnosti obytných organizací výrobců, podpora evropské integrace nevládních organizací (10.A., 10.B., 10.C., 10.D.)
13.A. Podpora zavádění systémů řízení jakosti a systému environmentálního managementu podle norem ISO
15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků
Dotace na zmírnění škod vzniklých v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek (podle Zákona č. 282/2003 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat)
Zmírnění škod na plochách ozimých osevů roku 2002 v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek
Udržování a využívání genetických zdrojů pro zemědělství v roce 2003
B.1. Podpora udržovatelům gen. zdrojů hospodářských a užitk. zvířat, ryb a včel
B.2. Podpora na uchování a využívání vybraných kolekcí genofondu rostlin
B.3. Podpora na uchování sbírek mikroorganismů a drob. organismů hosp. významu
B.4. Podpora na koordinaci a realizaci Národních programů a využití genetických zdrojů pro zemědělství
Poskytování finanční podpory za uvádění půdy do klidu
Podpora orné půdy neuvedené do klidu (kompenzační podpora)
Podpora orné půdy uvedené do klidu (finanční podpora)

Pokračování přílohy 5

Podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí (NV č. 505/2000 Sb., ve znění NV č. 500/2001 Sb.)
B.1. Program pomoci k podpoře méně příznivých oblastí
B.2. Podpora zatravnění
B.3. Program údržba travních porostů pastvou hospodářských zvířat
B.4. Ekologické zemědělství
B.5. Podpora včel
B.6. Podpora vápnění
B.7. Podpora založení územního systému ekologické stability krajiny
B.8. Podpora zalesnění
B.9. Podpora založení porostů rychle rostoucích dřevin
Vrácení spotřební daně
Vrácení spotřební daně
Podpory prostřednictvím PGRLF, a.s.
Podpory investičního charakteru (program C.2.)
Podpory provozního charakteru (program C.1., C.3., C.4.)
Ostatní podpory
Kompenzační platba mléko (SZIF)
Dotace na povodně (Mze)

Přehled dotačních titulů pro rok 2004

Text dotačního titulu
A. Podpory ze zdrojů EU (SZIF):
<i>Podpory v rámci Společné zemědělské politiky (SZP):</i>
1. Tržní opatření v rámci Společné zemědělské politiky
Kompenzační platba na mléko
2. Přímé platby (jednotné platby na plochu SAPS)
<i>Podpory v rámci Společné politiky rozvoje venkova (Struk. politika)</i>
3. Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (OP Zemědělství)
4. Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)
méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními opatřeními
agroenvironmentální opatření
lesnictví
zakládání skupin výrobců
předčasný odchod do důchodu
technická pomoc
B. Podpory ze zdrojů státního rozpočtu ČR (Mze):
Národní doplňkové platby (Top up)
1.1.A. Orná půda
1.1.B. Chmelnice
1.1.C. Bahnice a kozy
1.1.D. Krávy bez tržní produkce mléka
1.1.E. Skot
1.1.F. Osivo pícnin a lnu
Národní podpory (State aid) dle „Zásad“¹⁾
1.D. Podpora včelařství
1.F. Podpora nepotravinářského využití půdního fondu - pěstování přádného lnu pro vlákno
1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích
1.R. Podpora restrukturalizace vinic a ovocných sadů, obnova chmelnic, ovocných sadů a jejich prostorových izolátů
1.S. Podpora komplexní sklizně máku setého
1.T. Podpora integrovaných systémů pěstování ovoce, zeleniny a hroznů révy vinné
2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin
5. Podpora Národnímu hřebčínu (NH) Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčínu (ZH) Písek, státní podnik a ZH Tlumačov, státní podnik
6. Genetické zdroje
8. Nákazový fond (8.A., 8.B.)
9. Poradenství a vzdělávání (9.A., 9.E., 9.F., 9.G.)
10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací
15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků
Podpory prostřednictvím PGRLF, a.s. – programy:
Provoz
Vyrovnání úrokového zatížení
Překlenovací úvěry pro subjekty LFA
Investice (Zemědělec, Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena, Půda)
Mláď
Založení a údržba porostů bylin pro energetické využití pěstovaných na orné půdě
Podpora pojištění
Vrácení spotřební daně
Vrácení spotřební daně při nákupu nafty a bionafty (tzv. „zelená nafta“)

Legenda: 1) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2004

Přehled dotačních titulů pro rok 2005

Text dotačního titulu
A. Podpory ze zdrojů EU (SZIF):
<i>Podpory v rámci Společné zemědělské politiky (SZP):</i>
1. Tržní opatření v rámci Společné zemědělské politiky
2. Přímé platby (jednotné platby na plochu SAPS)
<i>Podpory v rámci Společné politiky rozvoje venkova (Struk. politika)</i>
3. Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (OP Zemědělství)
4. Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)
méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními opatřeními
agroenvironmentální opatření
lesnictví
zakládání skupin výrobců
předčasný odchod do důchodu
technická pomoc
B. Podpory ze zdrojů státního rozpočtu ČR (Mze):
Národní doplňkové platby (Top up)
1.1.A. Orná půda
1.1.B. Chmelnice
1.1.C. Bahnice a kozy
1.1.D. Krávy bez tržní produkce mléka
1.1.E. Skot
1.1.F. Osivo pícnin a lnu
Národní podpory (State aid) dle „Zásad“¹⁾
1.D. Podpora včelařství
1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích
1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů
1.S. Podpora komplexní sklizně máku setého
1.U. Podpora pěstování bylin pro energetické využití
2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin 3.a), 3.b), 3.c), 3.d), 3.e), 3.f)
8. Nákazový fond (8.A., 8.B.)
9. Poradenství a vzdělávání (9.A., 9.E., 9.F., 9.G.)
10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací
15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků
Podpory prostřednictvím PGRLF, a.s. – programy:
Provoz
Vyrovnaní úrokového zatížení
Překlenovací úvěry pro subjekty LFA
Investice (Zemědělec, Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena, Půda)
Mláď
Založení a údržba porostů bylin pro energetické využití pěstovaných na orné půdě
Podpora pojištění
Vrácení spotřební daně
Vrácení spotřební daně při nákupu nafty a bionafty (tzv. „zelená nafta“)

Legenda: 1) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2005